

Implementace DSA v České republice a Norsku

Článek se věnuje srovnání přístupu k implementaci Aktu o digitálních službách v České republice a Norsku. První část textu přibližuje obsah nového nařízení a povinnosti, které v této souvislosti mají členské státy. Druhá potom popisuje rozdílné procesy při uvádění nové legislativy do národní praxe v Česku a Norsku. s důrazem na činnost nově vznikajícího národního koordinátora digitálních služeb.

1. Úvod - implementace DSA napříč Evropou

Nařízení Evropského parlamentu a Rady o jednotném trhu digitálních služeb (dále také jako “Akt o digitálních službách” či “DSA”) přináší šanci na vytvoření spravedlivějšího a bezpečnějšího internetového prostředí pomocí nových nároků na provozovatele zprostředkovatelských služeb.

Jelikož se regulace věnuje především boji s nelegálním obsahem a transparentnosti největších platforem, má potenciál změnit zásadním způsobem prostředí internetu, jak jej dnes známe. Určování toho, jaký obsah na internet ještě patří a jaký už ne, nadále zůstává v rukou členských států. Nová regulace však zavádí množství mechanismů, které posílí zodpovědnost a povinnost prevence ze strany online platforem. Zároveň dává DSA internetovým uživatelům nová práva včetně řady možností, jak se bránit proti neoprávněnému mazání příspěvků.

Žádný právní předpis však nefunguje bez toho, aby jej někdo vymáhal. Pro DSA, které v digitálním prostoru zavádí množství nových a dosud nevyzkoušených mechanismů, to platí o to víc. Přestože je tak nařízení v zemích EU přímo účinné, vyžaduje jeho text zároveň zřízení tzv. národního koordinátora digitálních služeb, jehož úkolem je dohlížet a vymáhat dodržování nové legislativy.

Zatímco Česká republika však měla k včasné implementaci povinnost podle unijního práva, Norsko se k DSA přidává dobrovolně prostřednictvím platformy Evropského hospodářského prostoru.¹ Není však pochyb o tom, že se obě země od sebe v procesu mají co učit.

---

¹ Evropský hospodářský prostor (EHP) tvoří všechny členské státy EU a tři členové Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Ústřední smlouvou, kterou se EHP řídí, je Dohoda o EHP, která těmto třem státům ESVO umožňuje plnou účast na jednotném evropském trhu. Právní předpisy EU mají zásadní význam pro vytvoření a posílení jednotného trhu, musí se jimi proto řídit i státy ESVO, pokud na jednotném trhu chtějí participovat.

2. Povinnosti národního koordinátora a vymáhání nařízení na vnitrostátní úrovni

Národní koordinátor digitálních služeb (dále také „DSC“, neboli Digital Services Coordinator) představuje nepostradatelnou součást vymáhacích mechanismů DSA. Nařízení proto stanoví novým úřadům četné povinnosti, a to jak vůči vnitrostátním subjektům, tak v oblasti přeshraniční spolupráce s Evropskou komisí, Sborem pro digitální služby či koordinátory z jiných členských států. Při jejich plnění by zároveň měli všichni národní koordinátoři splňovat podmínky transparentnosti a politické nezávislosti.² Je však na rozhodnutí jednotlivých států, zda úřad koordinátora digitálních služeb zřídí ve formě nové entity, či specifikou agendou pověří některou z existujících agentur. V průběhu roku 2023 se vlády napříč Evropou rozhodovaly u designace agendy zpravidla mezi telekomunikačními úřady, mediálními regulátory a orgány pro dozor nad hospodářskou soutěží.³

Přehled kompetencí

V rámci domácí agendy musí koordinátor dohlížet nejen na samotné platformy, ale také přímo komunikovat s jejich uživateli.⁴ Národní koordinátor bude v první řadě přijímat pravidelné reportingové zprávy od zprostředkovatelů,⁵ důvěryhodných oznamovatelů⁶ a online platform.⁷ V závislosti na typu subjektu pak bude zpráva obsahovat údaje o četnosti moderování obsahu, oznámeních nahlašujících nelegální obsah, případně počtu řešených uživatelských sporů.⁸ Za porušení povinností pak DSC náleží udělovat pokuty.⁹

Stejně tak bude úkolem DSC vyřizovat stížnosti uživatelů na poskytovatele zprostředkovatelských služeb, případně je postoupit koordinátorovi v zemi sídla provozovatele.¹⁰ V souvislosti s nahlašování stížností a řešením sporů bude na národním koordinátorovi, aby prováděl ověřování důvěryhodných oznamovatelů¹¹ a arbitráž pro alternativní řešení uživatelských sporů.¹²

Přeshraniční agenda

Koordinátor bude zároveň usnadňovat domácím výzkumníkům kontakt se svým zahraničním protějškem, pokud u něj budou chtít získat ověření pro přístup k informacím od velmi velkých online platform (neboli „VLOPs“) a velmi velkých internetových vyhledávačů (neboli „VLOSEs“).¹³

---

² Čl. 50 odst. 1 DSA.

³ <https://www.cullen-international.com/news/2023/07/DSA--overview-of-designation-of-likely-Digital-Service-Coordinators-in-27-member-states.html> Cullen + anebo Jaursch. Nejčastější jsou přitom telekomunikační úřady.

⁴ Fungování Národního koordinátora digitálních služeb v ČR - doporučení pro vládu a Český telekomunikační úřad. Svobodaslova.online, 2024 <http://svobodaslova.online/wp-content/uploads/2024/01/DOPORUCENI-DSA-CTU-MPO.pdf>

⁵ Čl. 15 odst. 1 DSA.

⁶ Čl. 22 odst. 3 DSA.

⁷ Čl. 24 odst. 2 DSA.

⁸ Čl. 24 odst. 1 DSA.

⁹ Čl. 52 odst. 1 písm. c) DSA.

¹⁰ Čl. 53 DSA.

¹¹ Čl. 22 DSA.

¹² Čl. 21 DSA.

Významná část zahraniční agendy bude zároveň spočívat v aktivitě u Evropského sboru pro digitální služby (dále také „Sbor“), včetně přijímání společných krizových doporučení podle Čl. 36 odst. 1 a čl. 61 DSA. Jednotliví koordinátoři mohou navzájem žádat o informace či o pověření vést vyšetřování v cizím státě.¹⁴ Pokud platforma sídlící v zahraničí porušuje DSA, může přitom jakýkoliv koordinátor, který porušení zjistí, žádat, aby jeho zahraniční protějšek podnikl patřičné kroky.¹⁵ Národní DSC nakonec poskytuje také data a konzultace samotnému Sboru nebo Komisi a celkově slouží jako zdroj expertízy týkající se svého vlastního regionu. V souvislosti s participací ve Sboru však vyvstává pro Norsko otázka, v jaké formě se bude v celém procesu angažovat (viz níže).

3. Implementace DSA v České republice

Adaptační zákon a jeho absence

Stejně jako v ostatních zemích EU se i české vládě nabízelo vícero možností, který z úřadů novou agendou pověřit. Relativně brzo v celém procesu implementace však vláda pro tuto roli vybrala Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“). Jedním z důvodů tohoto rozhodnutí bylo, že součástí agendy ČTÚ ještě před účinností DSA představovalo například Nařízení o potírání šíření teroristického obsahu online.¹⁶ Ještě před začátkem legislativních prací na adaptačním zákonu o digitální ekonomice tak přitom záměr pověřit právě ČTÚ vyjádřila formou usnesení.¹⁷

Ani ke dni plné účinnosti DSA však nebyl adaptační zákon přijat.¹⁸ Usnesení vlády tak představovalo spojnici mezi počátkem legislativních prací na dedikovaném zákoně a zároveň dalo možnost ČTÚ participovat ve Sboru ještě před schválením zákona o digitální ekonomice, který má v gesci Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“).¹⁹

Hlavním důvodem průtahů, které zamezily včasnému přijetí adaptačního zákona je přitom podle zástupců MPO snaha vytvořit ucelený základ pro implementaci více unijních nařízení, které přichází v podobné době jako DSA.²⁰ Zákon o digitální ekonomice má přitom podle důvodové zprávy komplexně uchopit tři zásadní evropské předpisy – tedy Akt o datech (Data Act), Akt o digitálních službách (DSA) a Akt o správě dat (Data Governance Act). Všechny tři normy budou tím pádem implementovány zároveň.

---

¹³ Čl. 49 DSA.

¹⁴ Čl. 57 DSA.

¹⁵ Čl. 60 odst. 1 DSA.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/784 ze dne 29. dubna 2021 o potírání šíření teroristického obsahu online.

¹⁷ Zelený, Lukáš. Kompetence národního koordinátora – způsobilost a připravenost (prezentace). Seminář k Aktu o digitálních službách, 26. února 2024.

¹⁸ Včas bylo DSA plně implementováno pouze v šesti státech EU (Rakousko, Dánsko, Finsko, Irsko, Maďarsko, Itálie). Deloitte, 2024. Cross-jurisdictional overview on the national implementation of the Digital Services Act. Dostupné online: <https://www2.deloitte.com/dl/en/pages/legal/articles/digital-services-act-report.html>

¹⁹ Zelený, Lukáš. Kompetence národního koordinátora – způsobilost a připravenost (prezentace). Seminář k Aktu o digitálních službách, 26. února 2024.

²⁰ Všetečka, Daniel. Seminář k Aktu o digitálních službách, 26. února 2024.

Jelikož byl tím pádem ČTÚ sice formálně pověřen, ale zatím nedostal žádné zákonné zmocnění, nemohou jeho zaměstnanci v agendách DSA postupovat tak, aby zasahovali do práv a povinností subjektů. To se týká například vyřizování stížností uživatelů, či udělování pokut.

V současné přechodné době tak úřad stížnosti řeší pouze neformálními způsoby. Těm, kdo se na něj obrátí poskytuje vyjádření a poradenství, dílčí otázky však zatím nemůže vyřešit meritorně.²¹ Pro úplnost je však nutné poznamenat, že ani po účinnosti adaptačního zákona nebude moci ČTÚ rozhodnout o legálnosti obsahu. Úřad totiž není podle DSA arbitrem legálnosti obsahu, nýbrž jen „hlídačem“ dodržování nahlašovacích a transparentních procesů.²² Pokud například uživatel podá stížnost na to, že zprostředkovatel neodstraní závadný obsah, může ČTÚ takovou stížnost pouze postoupit příslušnému orgánu. Tím bude v odlišných případech Státní úřad pro kontrolu léčiv, celní správa, finanční úřad, nebo policie. Příslušných orgánů je však omezený počet a ne všechny představitelné případy pravděpodobně připadnou do gesce některému z nich. V takovém případě pak ČTÚ poučí dotyčného o možnosti obrátit se na soud či na některého z mimosoudních rozhodců podle čl. 21 DSA.

Stejně tak v současné době kvůli absenci implementačního zákona neexistuje proces k ověření důvěryhodných oznamovatelů podle čl. 22, ani mimosoudních arbitřů podle čl. 21 DSA. Přestože se tak v prvních týdnech účinnosti nařízení vyskytly spíše jen jednotky zájemců o takové ověření, není jej zatím možné provést.²³

Současné kroky národního koordinátora

Český telekomunikační úřad stál na konci roku 2023 před zásadní výzvou. DSA na něj jakožto na koordinátora digitálních služeb klade k datu své účinnosti nemalé množství nové agendy k řízení, přičemž musí zároveň zachovat požadavky politické nezávislosti, transparentnosti. V rámci domácí i zahraniční agendy úřadu připadlo za úkol dohlížet na internetové platformy, přímo komunikovat s jejich uživateli, vyšetřovat porušení nařízení a případně i udělovat pokuty.

Přestože však dosud nebyly zákonem českému národnímu koordinátorovi svěřeny plné kompetence, podnikal již od začátku nového roku důležité kroky k tomu, aby byl na novou agendu připraven.

V souladu s doporučeními expertní a občanské společnosti došlo ke zřízení odděleného dozoru specializovaných agend. Na něj úřad dedikoval sedm zvláštních míst pro právníky, datového analytika a další specializované odborníky. Zároveň došlo k přesunu stávajících systematizovaných míst tak, aby se celkový počet míst do budoucna zvýšil na osmnáct.

Zároveň úřad aktualizoval některé vnitřní procesy, angažoval se v mezinárodní spolupráci a již od začátku vyvíjel snahy maximálně edukovat veřejnost. Ještě před účinností DSA se účastnil dialogu se svým Slovenským protějškem (Radou pre mediálne služby) a na

---

²¹ Český telekomunikační úřad, 2024. Evropské nařízení o digitálních službách (DSA) – příručka. Dostupné online: <https://ctu.gov.cz/evropske-narizeni-o-digitalnich-sluzbach-dsa>

²² Ibid.

²³ Český telekomunikační úřad, 2024. Tisková zpráva: Od 17. února je účinné DSA. Přinese mnoho výhod uživatelům digitálních služeb. 15. 2. 2024. Dostupné online: <https://ctu.gov.cz/tiskova-zprava-od-17-unora-je-ucinne-dsa-prinese-mnoho-vyhod-uzivatelum-digitalnich-sluzeb>

celoevropské úrovni participoval jak ve formálních pracovních skupinách vytvořených kolem Sboru pro digitální služby, tak i neformálně mimo ně.²⁴

Budoucí agendy

Ačkoli národní koordinátoři očekávali ihned po vstupu DSA v účinnost spíše záplavu stížností od uživatelů, ukázalo se, že mnohem vyšší vytížení naopak způsobují dotazy od samotných zprostředkovatelů online služeb. Ti se na ČTÚ obrací s četnými dotazy ohledně compliance, které však úřad zvládá zodpovídat bez komplikací.²⁵

Na samotné stížnosti přitom ČTÚ nemá nastavený žádný zvláštní proces. Ty, které se v budoucnu k úřadu dostanou, bude úřad řešit podle správního řádu, procesně prakticky bez rozdílu oproti ostatním agendám. Stejně tak nemá ČTÚ v plánu zřizovat zvláštní kontaktní postup, jelikož stížnosti mohou uživatelé podávat prostřednictvím standardního webového formuláře, nebo datovou schránkou.

Již dnes se na ČTÚ obrací subjekty, které mají zájem o udělení statusu důvěryhodných oznamovatelů, či alternativních rozhodců. Přestože úřad bude moci ověřovat jednotlivé žadatele až po účinnosti adaptačního zákona, poskytuje již dnes poradenství všem, kteří se o status přihlásí. ČTÚ zároveň plánuje organizovat veřejné semináře k proškolení odborné i profesní veřejnosti. Stejně tak se úřad společně s ostatními koordinátory digitálních služeb napříč EU podílí na přípravě komplexního průvodce nařízením DSA, včetně organizace veřejných seminářů pro ty, kteří chtějí získat status důvěryhodného oznamovatele.

Lze tak uzavřít, že se český koordinátor digitálních služeb své úlohy zhostil veskrze zodpovědně, ačkoli se rozsah kompetencí vyjasní až s přijetím designačního zákona.

4. Implementace DSA v Norsku

Přestože Norsko není členem EU, budou se na něj vztahovat pravidla DSA, neboť k nařízení přistoupilo v rámci EHP.²⁶ V současném procesu implementace DSA v Norsku lze identifikovat tři hlavní výzvy, které je třeba překonat pro úspěšnou vnitrostátní harmonizaci s nařízením. Těmi jsou včasná implementace, angažmá v přidružených institucích a postavení národního koordinátora v digitálním ekosystému DSA.

Včasná implementace

Prvním úkolem je zajistit harmonizované a důsledné provádění DSA v Norsku, přestože Norsko není členem EU. Obecně platí, že členové EHP právní předpisy EU přejímají bez větších problémů, nicméně alespoň s minimálně ročním zpožděním.²⁷

---

²⁴ Ibid.

²⁵ Zelený, Lukáš. Kompetence národního koordinátora – způsobilost a připravenost (prezentace). Seminář k Aktu o digitálních službách, 26. února 2024.

²⁶ Jansen, Av Sjur. Norway is Going to Copy EU Digital Rules. 9. ledna 2022. Dostupné online: <https://www.barnevakten.no/dsa-in-norway/>

²⁷ Ibid.

Vzhledem k tomu, že se Evropský hospodářský prostor skládá jak ze států EU, tak ze států ESVO, musejí nejdříve experti ESVO posoudit, zda je nová legislativa vhodná k zařazení do smlouvy o EHP. Pokud se shodnou, že je potřebné ji zařadit, odešlou návrh Evropské komisi se kterou se následně probíhá dialog o tom, kdy by měla být legislativa implementována. V případě DSA má dnes Norsko sjednáno jako dobu implementace 15 měsíců.²⁸ První časově náročnou akcí je tedy samotné přiložení nařízení do smlouvy o EHP, druhou pak jeho následná implementace vč. pověření národního koordinátora. Je proto možné, že celý proces zabere déle, než se předpokládá.

Na věcné úrovni byla diskuse zahájena ještě před samotným přijetím DSA. Norsko se na jeho tvorbě přitom podílelo prostřednictvím pracovní skupiny pro DSA a akt o digitálních trzích (DMA), které předsedalo ministerstvo místní správy a regionálního rozvoje. Tato pracovní skupina již také zahájila proces posuzování možných modelů pro vnitrostátní provádění a prosazování.²⁹

Angažmá v přidružených institucích

Zatímco plnění právních povinností ve státech EHP je v zásadě bezproblémové, účast v přeshraničních institucích, které jsou zřízeny právními předpisy EU, je mnohem složitější. Dohoda o EHP totiž nebyla původně vypracována s cílem zajistit institucionální spolupráci, ale spíše jen jednotné přijímání právních norem. Účast v agenturách EU a jejich působnost není v samotné dohodě přitom nijak upravena. Z toho plyne, že participace v unijních institucích není pro Norsko automatická.³⁰

Sbor národních koordinátorů přitom zřizuje samotné DSA. Aby tak byla zajištěna účast nečlenských států EU, bylo by pravděpodobně nutné text nařízení pozměnit tak, aby zahrnoval státy EHP. Podle čl. 61 DSA jsou totiž všechny členské státy vyzvány, aby vyslaly zástupce svých národních koordinátorů, kdy každý z nich má při rozhodování prostou většinou jeden hlas. SE zapojením do Sboru by přitom Norsko dostalo unikátní příležitost, jak ovlivnit velmi velké online platformy i postup Komise vůči poskytovatelům digitálních služeb v případě krize.

Postavení národního koordinátora v digitálním ekosystému DSA.

Pokud norský koordinátor vznikne a začlení se do stávajících struktur, nebude při vynuocování DSA osamocen. V první řadě bude muset koordinovat svou činnost s ostatními příslušnými orgány, např. za účelem sdílení poznatků a odborných znalostí, či kolektivního vyřizování stížností. Zároveň bude také muset být koordinátor schopen efektivně komunikovat se svými protějšky v jiných evropských státech a také s výborem nebo Evropskou komisí. To může být nezbytné v případě společných šetření nebo předávání norských stížností jiným státům, kde sídlí příslušný poskytovatel digitálních služeb, stejně tak i v případě přijímání stížností norských společností.

---

²⁸ European Free Trade Association. The Basic Features of the EEA Agreement. Dostupné online: <https://www.efta.int/eea/eea-agreement/eea-basic-features>

²⁹ Puntschuh, Michael. 2023. DSA Implementation in Norway: How to get from last to best.

³⁰ Egeberg, Morten; Trondal, Jarle. 1999. Differentiated Integration in Europe: The Case of EEA Country, Norway.

V Norsku lze rovněž identifikovat některé poradní nebo dohledové instituce, které mohou DSC poskytnout cenné informace. Jako příklad lze uvést Komisi pro svobodu projevu, která vypracovala podrobná doporučení k DSA a jejímu provádění v Norsku, Veřejného ochránce práv pro rovnost a boj proti diskriminaci, který může přispět antidiskriminačním hlediskem a Norskou radu pro technologie.

Jelikož však všechny zúčastněné strany a instituce DSA neoslovuje přímo, musí se norský koordinátor snažit pojmout svoji roli šířeji, než jak ji stanoví textace nařízení. DSA totiž cílí na takové prostředí, ve kterém jednotlivci svá práva aktivně využívají. Je proto nutné, aby se koordinátor snažil aktivně budovat ekosystém a subjekty, které pracují na implementaci DSA podporoval alespoň stejným způsobem, jakým již od začátku pomáhá veřejnosti například ČTÚ.